

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.

Pentru țărani, prețul foilor e scăzut la numai 22 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni. „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” li-se dau gratuit: — în Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foala Inter.” și „Plugarul Lum.” pe un an 2 dollari. Banii se trimit la dl Iohn I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foala la Orăștie se dă de știre prin o carte postală.

„Timpuri sucite...”

— Cuvântul Principelui Carol. —

O biserică a ars în București. Biserica „Cărămidarii”. Pentru a o rezidi, s'a pus în mișcare nu numai preoțimea din capitală, ci însuși Principele de Coroană Carol, care s'a simțit îndemnat a da o chemare către credincioși, ca să ajute la re-cădirea sfântului lăcaș mistuit de flacări.

În chemarea sa, Principele are câteva cuvinte, asupra cărora e bine să ne oprim cu toții și să gândim nișel. Alteța Sa arată ce-l face să pășească la mijloc stăruind pentru rezidirea sfântului lăcaș. Nu numai pentru ca, să nu se mai vadă o ruină afumată în mijlocul Bucureștilor, nici numai pentru ca în locul acelei ruine să se ridice o biserică nouă, strălucitoare, frumoasă, atrăgătoare pentru ochii trecătorilor, ci — cu totul pentru altceva. Alteța Sa privește mai mult la viața sufletească, decât la arătările lucrurilor din afară. Și spune:

„Dela 48, din timpul focului celui mare, n'a mai ars în București nici o biserică. Acum câteva zile însă, a fost mistuită de flacări biserica enoriașilor din Cărămidarii de Jos.

„Era această biserică stîlpul de rezim sufletesc al unei din cele mai mari parohii bucureștene, — parohie de muncitori, lucrători cu zina, grădinari, cărăuși, negustori și câțiva industriași...”

Pentru timpurile noastre sucite, fără frână morală, fără cinstea din bătrâni și fără fericita credință de odinioară, biserica e o nevoe (trebuință), o mare nevoe, pentru că singură ea ne apropie de Isus, vindecătorul vieții ruinate și bolnave!

Drept aceea m'am hotărît să iau asupra-mi, ajutat de toți drept-credincioșii orașului și ai țării acesteia, sarcina recădării bisericii Cărămidarii de Jos, tot acolo unde la 1854 au zidit-o din temelie singuri enoriașii ei.

Îndrept dar, plin de încredere în inima poporului nostru, rogămintea mea cea mai călduroasă către toți creștinii de aici și de peste tot locul, să mă ajute fiecare cu ce poate, pentru a ridica sub Piscul cu gră-

dini, biserică mare și vrednică, — vrednică și de bogăția multă a oamenilor de azi, dar și mai vrednică de puterea celor ce cu mintea și cu inima stau asupra mulțimii nevoiașe, cărmă și aripă de ocrotire.

Scrisu-s'a cu bună dreptate, că vremea veche a zidit biserici, iar vremea nouă le lasă să se ruineze. Odinioară, dela Voevod și Vlădică până la cel din urmă logofăt și staroste de meșteșugari, toți se siliau să zidească și să ajute bisericile.

Prin ele ne-am finit în viața și amarul trecutului, prin ele numai se va îmbunătăți și umplea de lumină inima mulțimii necăjite.

Urmand frumoasa pildă a bătrînilor, să zidim și noi. Dumnezeu a vrut să încerce prin arderea acestei biserici inima și puterea noastră.”

Fiecare cuvint al acestei chemări a Principelui Moștenitor, e un adevăr și o înțelepciune, — și tot laolaltă o înțeleaptă îndrumare a noastră a tuturor, ca să ne întoarcem de pe cărările păcătoase pe cari alunecă ameșitor azi lumea lacomă de bunuri pământești, — spre cărările cuvioșilor noștri părinți și protopărinți, că de unde nu, în gheena cea de veci ne vom scufunda.

Să audă acest cuvint și mulțimea de jos, și pătura mijlocie a societății, — dar să-l audă mai ales, și pildă că l'au înțelept să dea, — cei de sus! Că dela ei poate porni tot binele, dar și tot răul toată căderea, și — toată îndreptarea!

Povești politice.

Lumea politică e înută în viață încordare de faptul, că Maestatea Sa Regina a venit în Ardeal la Băile din Sovata, — unde se știa că vor petrece vara și dnii Dr. Maniu și Dr. Valda. Cei-ce se înțeleg în tainele zellor, spun, că venirea M. S. Reginei nu e numai o „împlinire”, ci e cu scop pusă la cale. M. S. Regina e foarte iubită de toată lumea și Maestatea Sa, fiind foarte neplăcut alinsă de încordarea peste măsură de înveninată dintre fruntașii Ardeleni al Partidului Național și dintre guvern, — ar cerca să mijlocească o apropiere ori chiar o împăcare a celor două tabere războite.

Din partea conducerii Partidului nostru național însă, se spune cu foarte multă hotărîre: „Nici vorbă! Cu acest guvern, care s'a coborît în alegeri, până la alăta stricăciune sufletească, — nu mai putem sta de vorbă! El să plece! Fără plecarea lui pace în țară nu va fi...”

Vre o 4 ministri venlad în Ardeal pentru împărțiri de pământ, au mers săptămîna trecută la Sovata, așa „ca din întâmplare”... Ca azi seară au sosit la băi, și ca mâine dimineață dnii Maniu și Valda, plecau din Sovata la Cluj ori aiurea, nedorind să dea față cu mărșii oaspești. Se spune că venirea ministrilor fusese pusă la cale, pentru a da cumva prilej de întâlnire între capii politici certeghi. Ci dnii Maniu și Valda înțelegînd ce se plănuiește, — au făcut stînga împrejur și s'au perdat în țară, — și s'au întors numai după ce oaspeșii în vorbă, au plecat...

Așa lumea crede că bunătațea de inimă a M. S. Reginei, se chelțește acum odată, de prisos...

Așa scriu gazetele dela București. Că aceste povești politice sunt toate cu lapte ori nu, — nu putem ști nici noi.

UNELE—ALTELE

„Banca Agrară”

din Cluj și a chemat pe ieri, 2 August, acționarii, la adunarea generală extraordinară (în afară de șir), pentru a hotărî ce finută să iee conducerea Băncii față de guvernul Brătianu, care i-a retras drepturile câștigate prin lege, de a fi ea mijlocitoare plătirilor în jurul împărțirii pământului, — lucrare din care avea și ea un venit frumos.

Până în clipa asta nu știm ce o fi hotărît adunarea. Dar toate semnele arată, că a hotărî: se pornească proces împotriva statului, pentru ca pe calea legii să-și recâștige aceea ce guvernul, prin un vot al parlamentului, i-a răpit fără multă vorbă.

Leul.

Se pare că Leu românesc, a cărui început de creștere l'am scos la iveală în numărul trecut, își ține firea și mișcă încet-încet spre sporire în preț.

În 27 Iulie era plătit la Paris cu 7 centime și 65 a suta, în 28 cu 7-80, la București.

E tot foarte puțin. E o speculă păcătoasă a bancherilor străini de a ținea banul românesc la preț puțin, ca să ne poată cumpăra măr-

furile ieftin. Atăta e toată „bucuria” că nu mai merge în jos și așa nu mai avem teama că va ajunge fără nici un preț.

Față de banii vecinilor, prețul leului e următorul:

»Marca germană, care înainte de război era cu 1 Leu 26 bani una, azi se capătă 4 de un Leu. În Elveția nu mai capeți pe o marcă germană decât 1 bănuț (o centimă).

Coroanele ungurești, care erau cu 1 Leu și 5 bani una, scăzute după război, se capătau de curând 4 de 1 Leu. Acum au scăzut și ele așa de tare, că se capătă 10 și peste 10 pentru 1 Leu.

Iar coroana austriacă s'a scufundat grozav: pe 1 Leu capeți azi câte 200 și peste 200 de cor.

Rubla rusească era înainte de război cu 2 Lei 40 bani una, azi capeți pe 1 Leu câte 50,000 de ruble și mai mult.

Care va să zică, stă el slab leul nostru față de francul francez, față de banul englezesc și american, — dar față de a trufașelor vecine de odinioară care erau Ungaria, Austria, Germania și Rusia, totuși e — leul!

In Grecia

Lucrurile nu s'au prea limpezit și liniștitoare. Luptele între partidul regelui Constantin și cel al lui Venizelos, sunt foarte încordate. Guvernul a pornit goană aspră împotriva Venizelistilor, a început a arunca în temniță pe fruntașii partidului. În același timp își trimite armatele împotriva Turcilor — ca să abată luarea aminte a țării spre câmpul de război.

Dar ci-că și în armată se arată porniri potrivnice guvernului de acum și pentru Venizelos. Așa, de pildă, zilele trecute, în orașul Silion de pe tîmăul mării Marmara, armata a făcut manifestație (mișcare zgomotoasă) cerînd ca Venizelos — care e plecat din țară de 2 ani, să fie chemat acasă și să i-se dea oărma țării, căci el mărșii hotarale țării și fără vărsări de sînge, iar guvernele Regelui Constantin, vărsînd mereu la sînge de 2 ani, tot perde din hotarale câștigate de acela!

— Ca un semn al neliniștii din lăuntrul țării, se poate socoti și faptul, că Princesesa Elisabeta, soția moștenitorului de tron al Greciei, care era hotărîtă să vină la 1 August în România să petreacă vara la Sinsia, — nu va veni, ci se duce la castelul de vară al familiei regale grecești la Tatoi.

Plecarea ei din Grecia chiar acum, în toiu luptelor, ar putea fi tălcuită fel de fel de către luptătorii politici înverșunați.

Ce plătește bogăția, când lipsește omenia?

Prin gazetele din București am setit zilele trecute un lucru care ne-a mhnit mult:

Pe lângă primăria din București era numită o comisie economică, avind să îngrijească de câștigarea de vite și de celelalte lucruri de hrană pe sama orașului. Printre membrii comisiei era numit și un maior, cu numele Clorobea, care era chiar locșliitorul ajutorului de primar, — așadar om destul de sus pus, aproape de conducerea orașului.

Se știe că guvernul a luat măsura, că toți câșii vor să ducă vite din țară afară, trebuie să dea întâi pe sama orașelor țării cam 30 la sută din vitele cumpărate de ei pentru export (scos din țară) și anume aceste 30 la sută trebuie să le dea cu preț scăzut bine, și ce ar perde, să cîștige la cele 70 %, ce le duce afară, — ca așa orașele țării să ajungă la carne mai ieftină, decât străinătatea.

Ce s'au gândit negustorii blăstămași (mai toți jidanii)? Și-au zis: Dacă eu dau 50 de vite din o sută, cu preț scăzut, cum azi o vită mare e 8000—10.000 lei și mai bine, perd 3000 de Lei la fiecare vită cumpărată. Hai să cerc a mă apropia de unii domni dela primăriile orașelor mari, cari au drept a cere vite cu preț scăzut, — să-mi dea dovadă că am dat acele vite și că dară am drept a eși cu celelalte din țară. Au cercat, și pe la noi jidanii așa se laudă că... merge treaba! Dă nu știu cui 1000 de Lei de fiecare vită ce va ieși din țară și atunci el duce pe toate câte le-a cumpărat, fără a mai avea val cu datul celor 30 la sută orașelor. Și cîștigă și la acelea frumos.

Și se vede că isplă fiind mare, a prins, a trezit lăcomii mari. Nu știm, nu putem arunca vorbe fără dovezi, că s'au dat astfel de „permise“ de export pentru vite cari n'au fost date aievea orașelor, — ori poate chiar pentru că astfel de permise mincinoase nu se puteau căpăta, — ciștva lacomi dela primărie s'au gândit că... să facă ei permise mincinoase!

Așa, într'una din zilele săptămânii trecute, un domn imbia în o cafenea din București un astfel de „permis“ pentru scos afară din țară 5000 de boi și 2000 porci. Și era permisul iscălit de primărie și de căpetenia „abatorului“ (belitoare), care adevereau că vitele ce se cad orașului, „au fost date“, și așa stăpânul acestui permis e în drept a scoate din țară cele 5000 boi și 2000 porci. Un jidan din Timișoara, Weiss, s'a arătat gata să cumpere permisul, dănd 1000 Lei de fiecare cap de vită. Dar ca azi a dat numai o arvună de vre-o câteva mii, până mâne ori poimâne când face rost și de celălalt ban. Bun. Vânzătorul i-a

dat permisul. El s'a dus mâne-zi la primărie și a întrebat: „Dle cutare, e trecut acest „permis“ prin cărțile D-Vostre în toată rânduiala? Că eu dau bani mulți pentru el“.

Cel dela primărie au cercelat și au rămas cruciși! Permisul era fals (mincinos)!

S'au pornit pe urma „vânzătorilor“ și au aflat încălciși în păcătoasa faptă pe un slujbaș dela abator (belitoare), care a pus pe cetea belitoarei și iscălitură, și pe un slujbaș din ministeriu, cari au fost îndelă luați de guler și aruncați la răcoare, iar când să pună mâna și pe cel mai de frunte dintre vinovași, pe tovarășul dela primărie, se dete vestea în oraș, că — maiorul Ciobotea s'a sinucis (s'a omorât el însuși) bând otrăvă.

Când am celit lucrul pîn'aci, am zis: Iarășt câteva jertfe a plășilor mizerabile pe care le au slujbașii! Sunt niște părliși, cu plăși ca vai de ele, orașul mare îi amăgește la viață luxuoasă, evreii deu țărcoale pe lângă ei să le facă hârliș mincinoase că-i învăluie în banii grei, — și omul slab cadel...

Dar a doua zi celim prin foi: „Cel sinucis, maiorul Clorobea, era om foarte bogat, avea avere la 20-milioane!“ — Și atunci am rămas cu gura căscată, bătut în suflet ca cu petri...

Cum adevărat?! Un om cu așa avere, poate fi încă cumpărat la București!?

Doamne, e prea mult!
Ca să câștige dela 5000 de Boi câte 1000 de Lei și dela 2000 de porci câte 500 Lei, de tot șase milioane, din cari lui i-se veneau, se spune, două, el, omul cu 20 milioane la chimbr, s'a dat păcatului care i-a răpus viața!

Aci boala e adâncă. A supt-o din laptele mămă-sa, a învățat-o din casă, dela societatea în mijlocul căreia a trăit, din aerul pe care l-a respirat. Aci e nevoie de o școală mare, care să prefacă cu totul, să schimbe din adâncul lor sufletele acestea lacome până la putrefacție, să le învețe lucrul atât de simplu și priceput și de un copil sărac, decum de unul bogat, că:

„Ce plătește bogăția,
când lipsește omenia?“...

Tare se îngrășaseră...

Gazetăria ungurească din hotarele rupte dela Ungaria.

Ungurii fiind numai 8 milioane într'un stat cu 20 milioane locuitori căzut de jaf pe mâna lor, — trăgând dări și biruri de pe cele 20 milioane și folosindu-le pentru trebuințele culturale, economice și naționale a numai 8 milioane, — le puteau infunda pe acestea cu atâtea bunătăți, ca nici un alt stat din Europa!

De aci sporul lor mare pe toate tărâmurile vieții: în școli, în teatre, în cărți, în gazete, în tot ce trebuie pentru stăpânirea sufletelor și creșterea lor într'o anumită cale.

Mare și puternică era la Unguri indeosebi gazetăria. În fiecare pui de oraș, un pui macar de gazetă,

în orașele mai de samă, gazete de zi trei, patru, cinci, iar în Budapesta rolu întreg!

Când țara lor fu împărțită între popoarele cărora se cuveneau părțile cele mai mari din ea, — cu orașele trecută sub stăpânirea cea nouă și gazetele din acele orașe.

Și, lucru de mirat pentru cine nu pricepe, pentru noi însă lucru prea firesc, văzurăm, că foile ungurești în ținuturile alipite la țările vecine, nu numai că n'au perit, dar au chiar sporit. Și azi ele sunt tot atât de multe, ba și mai multe, și toate mai tari, decât nainte de război!

Gazeta oficioasă a republicii Cehoslovace, văzând hulele pe care Ungurii le respiră prin țările streine, ca să pongrească și pe Cehoslovaci, și pe Români și pe Sârbi, spunând că strâng de gât pe mieluseii de Unguri rămași sub mâna lor, — scoate la iveală starea gazetelor maghiare din Cehoslovăcia de azi:

În fosta »Slovăcime« (azi alipită la Bohemia) se tipăresc în timpul de față 67 de foi de tot felul! Între acestea 12 sunt ziare de zi, 38 foi săptămânale, — și așa mai încolo.

Foi ceho-slovace nu se tipăresc în același cap de țară atâtea, câte ungurești. Și tot ei strigă: tulai, murim!

Tot cam așa stăm în Ardeal. Un singur oraș mare, ca Oradea, Aradul, Timișoara, ori Clujul, are atâtea foi ungurești de zi și săptămânale, cât Români în tot Ardealul, Banatul și Crișana.

Ei trăesc încă din grăsimă mare ce și-o pusese pe trup sub stăpânirea maghiară, care înțelegea cum să ajutore o gazetărie națională în sinul străinilor...

Ce departe sunt conducerile dela București, de-a fi și ele așa față de publicațiile românești din Ardeal!

Exportul.

În vremuri regulate pentru o țară e un noroc când are ce exporta (ce trimite ca negoș în alte țări), căci pe mărfurile trimise, îi vin bani și își acopere trebuințele. Ca în ori-ce gospodărie, atunci e bine când ai ce vinde și marfa îți e căutată.

Vremile ciudate pe cari le trăim însă, parcă au întors pe dos și acest bine, acest noroc al vremilor regulate.

Țara noastră are ce vinde, și fiindcă războiul i-a hîșeac granițele și stricase înțelegerile cele bune de nainte de războiu în privința negoșului între țări, — dela războiu înainte nu mai puteai trimite nimic în afară, decât cu „permis“ (invoială, îngăduință dată la cerea culva), și anume cu permis de ieșire din țară primit dela guvernul tău și cu permis de intrare dat de guvernul vecin.

Noi știind ce bine mergeau lucrurile până negoșul era liber, începurăm a striga: Jos cu permisele! vrem negoșul liber!

Acum guvernul, aflind dela deregătorile de tot felul, că avem vite destule (ci-că sunt mai multe ca nainte de războiu), că avem lemne destule pentru trebuințele din lăuntru ale țării, a mai slobozit un pic opritorile dela hotare. În Austria se trimite vite fără a opri pe seama orașelor țării o parte din ele, spre celelalte țări încă se dau permise destule de scos vite; — mai nou guvernul a lăsat mai

slobod și eșitul de lemne din țară, și de sare și de petrol și de altele.

Și se bucură foarte vecinii Austriei, cari n'au vite, Ungurii cari n'au lemne, Sârbi cari n'au sare, — dar ce pășim noi, noi locuitorii țării? Ei bine, noi o pășim rău de tot pe urma acestei libertăți a negoșului!

La noi s'a urcat prețul cărnii așa de sus, că — noi, locuitorii țării cu belșug de carne, nu mai putem mânca carne! Dacă kilogramul de carne de porc e 33—35—38 Lei, unsoarea cu 60, 70 și 80 Lei, — cum o să ne mai îndulcim și noi de ele? Se vede că lipsa prin vecini e așa de mare, că ne sug tot din țară cu ori-ce preț, și noi le dăm vitele și se îmbogățesc negustorii de vite, dar noi înșine, suferim din greu!

Tot așa cu lemnele. Noi cu codrii nesfârșiți, plăteam anul trecut stânginul (4 metri cubi) de lemn de foc cu 400 Lei. Acum, că s'a deschis mai bine granița pentru scosul lemnului din țară, — plătim stânginul cu 600 Lei și la iarnă ci-că va urca până la 1000 Lei!

Auzi, Române din Ardeal, care dădeai acel stângin nainte de războiu cu 9—10—11 zloci (18—20, 22 Lei)!

Așa că stăm uimiți și privim plini de cele mai negre griji în fețe zilele de mâne!

Acces ce nainte de războiu era un noroc pentru țară și pentru locuitorii ei singurateci, că adevărat să poată trimite în afară (exporte) lemne și vite și de toate, — azi numai pentru negustorii noroc, iar pentru noi locuitorii țării ce exportează, o mare nenorocire!

Mai priceapă cine poate aceste vremi și aceste groaznice arătări ale lor!

Guvernele se vede că le pricep și ele puțin de tot, că facă nu ne știu ajută deloc!

Din alte țări.

Armata Ungariei.

Astăzi e mică, pentru că contractul de pace poruncește Ungariei să nu mai țină armată mare.

Dar încolo Ungurii se pregătesc să și-o refacă cu vremea cât vor putea mai mare.

În acest scop și-au împărțit țara în cercuri de armată, cari, la timpul său să dea Corpurile cele nouă de armată națională maghiară (că vezi acum Ungurii și-au ajuns jinta mult visată de a avea o armată „națională“ maghiară). De aci încolo o pot avea, fiind și ei un stat „național“, (aproape lipsit de nemuri streine!). Țara e împărțită în 6 Districte (Cercuri) pentru armată: Corpul de Budapesta, de Székesfehérvár, Kaposvár, Seghedin, Mișcolj și Dobrișin.

Bulgaria tare 'n coafă.

Poezia luminatului cunoșcător de oament și de popoare, Eminescu, spune într'un loc despre Bulgari: „Bulgăroi cu ceafa groasă“... și i-a ogliindit de minune în aceste vorbe. „Ceafa groasă“ înseamnă: cap tare, îndărătnic, dărz!.. Și Bulgăroi de fapt așa este.

Mâncară a doua oară bălăle în timp de 10 ani, și tot își jina cer-

bicea tare. Pacea le-a poruncit să plătească anumite sume ca despăgubiri statelor biruitoare. Ei au înscălit contractul, — dar la termenele de plată spun: Niznai, n'am!

Acum, după 4 ani de pace, venindu-le să plătească în lăta rată de 120 milioane franci în aur (vre-o 4 miliarde „leva“, lei de ai lor), au spus că — n'au de unde. Atunci puterile biruitoare i-au spus: Va trebui să te supui unui control al vămirilor fărăi, unei supravegheri făcute din oamenii noștri de încredere, ca să vedem, se poate aceea ca să nu ai venite cât să-ți poți plăti datoritiile?

Acum puterile biruitoare chibzuesc măsurile ce sunt a se lua pentru a trezi pe acești nălucitori, ca să vadă că ei sunt silii și implini ce li-se cere, și că dacă n'o fac de voce bună, vor fi aduși s'o facă, așa cum nu li-o plăcea! Că el vrea să fie și calic și cu nasu pe sus!

Spre ce ar trebui să ne fie ochii îndreptați?

Arătam în numărul trecut ce pacoate e pe capul neamului nostru din țările nou alipite la patriamă, că suntem sfâșiați în partide, în loc să fim lăsați a fi un singur partid puternic și așa de dîrz românesc, cum am fost în tot trecutul nostru sub stăpînirile străine, — ca să putem face un singur front de luptă, nu împotriva Bucureștilor, de unde ar fi să ne vină tot sprijinul și toată puterea, — ci împotriva dușmanului celui vecin, care e încă tare și mare între noi! Prin felul cum au fost rupși în partide prin agenții partidelor dela București, numai ni s'a scăzut viza și puterea în fața străinilor.

Dar, glasul nostru nu va fi auzit la București, unde oameții nu pot vedea lucrurile și stările din țară decât prin ochelarii de partid!... Și e rău, foarte rău, că e așa!

Azi mai avem o dureroasă dovadă, despre aceea, cât de dreaptă e cererea noastră aceasta.

Ziarul „Dobrogea Jună“ din Constanța, se lîngule într'un număr mai nou despre stările de obște din Dobrogea, spunând printre altele următoarele:

„Nu numai uritele legături de partid, dar neînsemnate mândrii deșerte, obișnuite intrigi (virire de zănie) de prin cafenele (birturi) și ridicole slăbiciuni personale, — au reușit să slăbească pe Românii din cele 2 județe noi dobrogene, rapându-i în mici și nenumerate cete dușmănite de moarte între dănsese...

În rânjatele și adeseori societățile îndemnuri ale străinilor, — militarii noștri trag „hais“, civilii „cea“, procurorii părăsc pe prefecți, prelecții cer mutarea „peste graniță“ a procuratorilor, trundă stăruitoare și ciudată, care ar trebui să te facă să rzi, dacă n'ar fi așa de plăna!.

Astfel se istovesc puterile de muncă cele mai de laudă și mai roditoare, — în chipul acesta se scufundă vaza și siguranța Statului nostru, și se aruncă România în gura marilor primejdii cu cari ne pîndesc ve-

cini, ci și la risul și discreditul (porderea creditului) în fața lumii întregi din afară...

Cu alte cuvinte — tot ca și pe la noi. Doar suntem frași și suntem conduși din acelaș loc, de acelaș ochi, cari văd numai treburile „partidului“ lor, de treburile și nevoile mari ale neamului, n'au răgaz să și bată capul... .

Scrisori.

Răspânditori de lumină...

Tirnova, Iul. 1922.

Dle Redactor,

Aveți de o vreme, bunul obicei, de a erăta în foale cu numele pe acei cari se străduiesc în chip vrednic de laudă, a îndemna și pe alții ca să aboneze folle d-voastre pentru popor. E bine că arătați pe acei vrednici.

Dar în legătură cu acea înșirare a „Sămănătorilor de lumină“ dați-mi voie să vă arat eu și un alt fel de răspânditori ai luminii celei bune în popor: Sunt acei cari nu numai adună abonași (înainte plătitori) pentru foi, ci poate și mai vrednici sunt acei cari sosind folle în sat, le cetesc și le tâlcuesc cu înțelepciune poporului!

Un astfel de binevoitor al poporului, ca și al folilor naționale, avem noi în comuna noastră pe dl Iuliu Pop, preot, care adeseori se duce la primărie și stăruie ca folle ce vin în comună, să nu se risipească și peardă prin cea cancelărie a satului, — ci ele să ajungă negreșit la mână celor ce-au trimis banii pentru ele. Poate și acestei bune îngrijiri a părintelui, am și eu a mulțămii faptului, că mie nu mi s'a perdat nici un număr din „Libertatea“, pe toate le-am primit și s'as foarte mulțămii de asta.

Dar ceea-ce-i mai frumos în povestea părintelui nostru, e faptul, că dsa se duce meru printre omneni, după ce știe că li-a venit unuia ori altuia gazeta, și le ceteste, și le tâlcuesc acea ce e scris în gazeta! Și oameții îndrăgesc cu atât mai mult gazetele și pe preotul ce le tâlcuesc cele scrise în ele.

Și toc-asa se face plăcut un cărturar român poporului nostru de care și lui îi e drag ca și nouă.

Și aceasta e o sămănare de lumină în popor, — care, gîndesc eu, vrednicește și ea o pomenire cu laudă în scumpa noastră „Libertate“.

Rusalim Voin, croitor.

NOUȚĂȚI

Maril iubitori de oameni, cari numai pentru marea lor „iubire de oameni“ au răsturnat vechea conducere în Rusia și au luat-o ei, bolșevicii, dau zilnic dovadă despre marea lor iubire a deaproapelui!

Metropolitul rus Veniamin, profesorul Nowizky și alți învățați și fruntași ai vieții de obște și ai bisericii din Rusia, au cercat să mai scape ce se poate scăpa în acea biserică și în acea țară, și au pornit mișcarea pentru înlăturarea conducerii bolșevice, care prăpădește și statul și biserica și tot poporul.

Pentru asta Metropolitul și soții săi au fost aruncați în temniță și

puși în fața judecătorilor bolșevici din Petrograd. Și aceia i-au judacat oblu — la moartel

Săptămăna trecută Comitetul central bolșevic din Moscva, ca o Curte de Cassație, ca treaptă mai înaltă de judecată, a luat în cercetare osândirea dela Petrograd. Și și acest comitet — a întărit judecata la peire a feței sfințite bisericăști și a celor ce au fost de-o părere cu el. În curând Metropolitul și profesorul și ceilalți, vor fi spânzurați ori li-se va tăia capul!..

Adunarea cercuală a „Asociațiunii“ Despărțământul „Sălciva“ se convoacă pe Duminică din 13 Aug. în comuna Sălciva-de-jos, ora 11 a. m., după serviciul dumnezeesc. Se va da samă de mersul lucrărilor despărțământului în 1921, se va alege Comitetul nou pe 3 ani, și se în pentru popor prelegerile: a) Stupăritul rațional de Petru Sabău. b) Pomăritul și foloasele ce le aduce, de Vasile Gan. c) Ce ziare să cetească poporul: de Vasile Șpan. d) Drepturile și datorințele poporului de Victor Bărsan.

Apoi se inaugurează Biblioteca „Asociațiunii“ din loc, prin directorul Despărțământului.

Rugăm: grăbiți cu trimiterea banilor pentru foi pe jumătatea a două a anului. Cei-ce nu doresc să mai aibă aceste foi, și pînd la oprire din partea noastră, să binevoiască a respinge primirea lor, scriind peste adresă: „Nu primesc. Napoi“ și s'o dea napoi la postă.

Dela percepătorul regesc din Orăștie. Impositul pe lux și cifra afacerilor de 1% precum și impositul personal de 6% pe luna Iulie să va vărsa la acest percepător:

În 7 August platnicii a căror nume începe cu una din literile A. B. C. În 8 August D. E. F. În 9 Aug. G. H. I. În 10 Aug. K. L. M. În 11 Aug. N. O. P. În 12 Aug. R. S. T. În 14 Aug. U. V. Z. În 15 Aug. Societățile.

Grîjă mare, chiar spaimă umple sufletele pe urma știrilor rele ce vin din prea multe părți ale țării, — că seceta ce dănuiește de vre o 3-4 săptămăni, va nimici de tot porumburii (cucuruzul). Pășunile s'au uscat, ca arse. Vitele încep a suferi de hrand. Grăul, deși suntem după secere, nu scade în preț, cucuruzul a ajuns îndoit de scump ca anul trecut pe vremea asta. Toată roada câmpului suferă grozav, fiind pîrlită rău de soare.

Pentru armată. În 5 Aug. se țin în garnizoanele: Sebeșul-săesc, Orăștie, Abrud și Alba-Iulia, licitații pentru aprovizionarea (Inzestrarea) acelor garnizoane cu ovăz sau orz. Se cer pentru Orăștie 14 vagoane, pentru Sebeș 80 vagoane, pentru Abrud 14 vagoane, pentru Divizia 21 Alba-Iulia 151 vagoane. — Doritorii de a face oferte, află condițiile la Comandamentele acelor garnizoane, în ori-ce zi.

Dantist Dr. S. Seidner dă consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (546) 1-10

Sămănătorii de lumină...

Printre acei cari au ascultat rugămintea noastră și renouindu-și abonamentul, nu au venit numai singuri, ci au trimis pentru mai mulți din comuna lor, — pomenim pe următorii:

Di Dumitru Brînzăiu din Ciciova, care a abonat 26 foi, cu 3 mai multe ca în jumătate întâie a anului.

Di Remolus Ciocu din Gavoșdia, care a trimis pentru 2 abonași

Di inginer silvic Aug. Berian dela Băile Herculane, care ne-a trimis banii pe 6 abonamente.

Di I. Balta invalid din Hălmașiu, ne-a trimis 2 abonamente;

Di Ilie Tănase din Ludoșul mare pentru 3 abonamente;

Di Ștefan Cărunta din Utvin pentru 4 abon.

Di Teodor Crașovan din Odvoș, pentru 2 abon.

Di Radu Sirbu din Anina, 3 abon.

Di Simion Comloșan din Sănnicolaul-mare, pentru 2 abon.

Di Jand. Stoica Anton din Aiud pentru 2 abonași;

Di Vasile Belcia din Ramna, pentru 3 abon.

Di Nicolae Tegănaș din Hălchiu, pentru 3 abonași.

Di George Oancea din Gurahonț, a trimis pentru 3 abonași.

Di Pavel Gligor din Măscă, pentru 3 inși.

Di George Demșorean din Mniș, pentru 2 inși.

Tuturor: Călduroase mulțumiri.

Posta Redacției.

Dsale R. F. în V. două poezii sunt prea de începător. Poate mai târziu să reușești mai bine. În foale putem pune numai lucrări izbutite bine.

Dsale Nicolae Paștiu în Șeușa Foile și-au mers regulat dela noi îndată ce am primit banii. Dar banii vin cu întârziere și mulți crezând că nu au sosit, ne întrebă neliniștiți că de ce nu le vin odată folle? Dar dela trimiterea banilor pînd la primirea folilor trece de regulă o săptămăna bună. Totuș și-am trimis a doua oară Nrii 26-29.

Dsale Dumbravă Florea, Brad. Ați trimis pîn'acum 24 Lei, și așa folle vă sunt plătite pînd la 1 Octob. Tot așa e plătita și a fratelui d-tale din Zam.

Dsale Ant. Bogdan în Pesac. Da, banii au sosit, adresa s'a schimbat.

Mesina de scărmană lăna se află de vânzare la:

Dima Tănăsie, tăbăcar (537) 1-4 Hunedoara, Str. Severin 1

De vânzare 1000 Hecto buși nouă și 1000 Hecto buși folosite, dar foarte bine păstrate.

Să predau în o gară de pe linia principală Simeria-Arad.

Doritorii de a cumpăra să se adreseze la subscribul, indicând ultimul preț ce ofer:

Simion Damian (543) 1-2 Orăștie, str. Berului.

Licitație benevolă.

Casa Nr. 1 din str. Mihai-Viteazul, în Orăștie, (colțul dintre Școala civilă de fete și magazina de mobile Brassay), — se va vinde prin licitație benevolă, ce se va ținea în casă, la 12 August, a. c. ora 11 a. m. (541) 1-3

„PRUNA“

societate pe acții industrială și comercială în Ilia.

Activa.		Contul Bilanț la 30 Iunie 1922.		Pasiva.	
	Lei b.		Lei b.		Lei b.
Cassa	22.890,06	Capital societar	500.000,—		
Realități	500.000,—	Conturi curente	2.256.980,—		
Economie	60.708,—	Creditori la marfă	44.733,05		
Recvizite	424.368,—	Dividendă neridicată	281,81		
Prăvălie	454.042,49				
Pivnița București în decont.	65.998,51				
Moara	50.000,—				
Efecte	62.450,—				
Avans la mărfuri	57.039,10				
Credit	138.380,61				
Mobilier	15.442,—				
Diverse mărfuri	749.139,89				
Perderi	201.536,20				
	2.801.994,86				2.801.994,86

Debit.		Contul Profit și Perdere la 30 Iunie 1922		Credit.	
	Lei b.		Lei b.		Lei b.
Interese:		Venite:			
după împrumuturi luate	131.112,74	dela diverse			
Spese:		mărfuri	Lei 368.845,70		
curente	Lei 12.675,41	dela prăv.	29.375,48		
salare	31.491,92	efecte	4.031,—		
adaus de scumpete	Lei 46.950,—	Perderi	201.536,20		
impozitul cifra afacerilor	Lei 14.779,25				
asig. munc.	4.434,37				
porto	3.500,85				
Perderi:					
div. mărf.	22.189,58				
aprov. jud.	68.342,48				
pivn. din B.	37.400,10				
Perderi din anul 1920/21	Lei 402.120,55				
după absc.					
i. de rez.	171.208,87				
	230.911,68				
	603.788,38				603.788,38

Ilia, la 30 Iunie 1922.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

Dr. Ștefan Rozvan m. p. Miron Oprean m. p.
 Mărton m. p. Iosif Dimper m. p.
 Subsemnatul comitet de cenzori am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele institutului.
 Ilia, la 16 Iulie 1922. (545) 1—1
 Nicolae Trifu m. p. Nicolae Oprean m. p. Lazar Ursa m. p.

Casă de închiriat,

investită cu toate drepturile de prăvălie, în *Almașul-mare* posta Zlatna. — Informații la
 (547) 1—3 **Ioan Trif**
 în Balșa, posta Geogiu-de-jos.

CAUT

subnotar și scriitor pe lângă condițiuni favorabile:

Paștiu,
 notar cerc., Zam.
 (542) 1—1

BENZIN, petrol rafinat și uleiuri

de uns, — vinde în orice cantitate, cu prețurile cele mai convenabile:
 (489) 1—4

„Depozitul de uleiuri minerale“
Ieronim G. Fărcașiu,
 Sebeșul-săseșc (lângă cazarmă).

REGATUL ROMÂNIA

Județul Hunedoara. Primăria orașului Deva.
 Nr. 2587/922
Publicațiune.
 Primăria orașului Deva (județul Hunedoara) aduce la cunoștința generală, că în ziua de 29 August 1922, orele 10 a. m. se va ține licitație publică verbală, împreună cu oferte scrise, la Primăria orașului Deva.

din Deva (sala Nr. 1) pentru esarândarea hotelului „Crucea Albă“, și tot în edificiul acesta pentru local de cofetărie, pe un timp de 6 ani, începând din 1 Ianuarie 1923, care a fost distrus prin incendiu în anul 1921 iar reedificarea lui este de prezent în curgere, terminându-se complet cu finea Novembre a. c.

Edificiul va fi edificat cu două etaje, modern, corăspunzătorii recerintelor și tot localul va fi provăzut cu apeduct, va consta din cafenea, bufet, 42 camere de locuit și toate apartamentele necesare, eventual și și 2 camere pentru locul de cofetărie, având hotelierul esarândator prioritate.

Prețul de strigare a hotelului anual e 200.000 Lei (două sute mii), iar a cofetăriei 25.000 Lei (douăzeci și cinci mii). Oferțele se fac separat pentru hotel și separat pentru cofetărie. Arendatorul e îndatorat să provadă hotelul, camerele din hotel și cofetăria, cum obilarul necesar.

Condițiunile se pot vedea în orele oficioase în biroul Primarului orașănesc din Deva.

Deva, la 2 Iulie 1922.
August Herbay,
 primar.
 (531) 2—2

„BANCA POPORALĂ“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Pui.

Activa		Bilanț cu 31 Decembrie 1921.		Pasiva	
	Lei b.		Lei b.		Lei b.
Cassa în număr	227.663,39	Capital societar	500.000,—		
Cambii	366.210,45	Fond de rezervă	86.608,—		
Obligațiuni	9.426,50	Fond de binefaceri	452,85		
Efecte	7.362,90	Depuneri	459.806,93		
Depozite	1.933,75	Cont-Curent	211.090,48		
Cereale și beut. înmag. și fabrica de țigle	425.503,76	Tant., mărci de prezentă neridicate	3.550,—		
Tutungeria mare	109.798,29	Dividendă neridicată	9.801,50		
Imobile	106.259,75	Int. transit. anticipate	2.170,53		
Mobilier	Lei 20.690,—	Profit curat	62.818,23		
după amort.	790,—				
Diverși debit. la mărfuri	59.371,18				
Int. transit. restante	2.868,91				
	1.336.298,88				1.336.298,88

Venite		Contul Profit și Perdere.		Erogațiuni	
	Lei b.		Lei b.		Lei b.
Int. de escont	Lei 13.092,91	Interese:			
Int. de oblig.	2.224,87	de Cont-curent L.	6.170,90		
Provizioni din mărfuri și diferite efecte	110.170,61	„ depuneri	14.290,32		
		după f. de rez.	1.698,20		
		Dare și comp.	2.390,73		
		„ după int.			
		de depuneri	1.429,03		
		Spese:			
		salare	L. 25.295,—		
		chirie	1.500,—		
		tip. porto etc.	9.105,95		
		Amortizare din mobilă	790,—		
		Profit curat	62.818,23		
(544) 1—1	125.488,39				125.488,39

Pui, la 31 Decembrie 1921.

DIRECȚIUNEA:

Athanasia Daju m. p. dir. executiv. Dr. Cornel Popescu m. p. pres.
 Petru Armean m. p. Ioan Opreș m. p. Dr. Aurel de Muntean m. p.
 Nicolae Teodosie m. p. Nicolae Miclăuș m. p.
 Romul Todoran m. p. Pavel Alica m. p.
 Subsemnatul comitet, de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în regulă și consonanță cu registrele institutului.
 Pui, la 10 Mai 1922.
 Nicu Gârbea m. p. președinte Similhai Matei m. p.
 Ioaneșiu Alica m. p. Ioan Stoica m. p.

Frați meseriași! Frați plugari!

Duceți banul vostru agonisit cu trudă, la Institutul ardelenesc

„Cetatea“

Bancă comercială-economică S. A. Brașov

care Vi-l păstrează cinstit și-l fructifică cu o dobândă până la 6%, după sumă și durata depunerii.

Darea după interese o plătește banca.

Banca „Cetatea“ a fost acum zece ani o mică însoțire de credit, cu un modest capital de 3.200 cor. — Azi este una din cele mai mari bănci Românești-Ardelenesti, cu:

Capital Social deplin vărsat: Lei 10.000.000—

Capital în emisiune: Lei 60.000.000—

Președintele Consiliului de administrație este:

Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

Banca „Cetatea“ are Sucursale, la care vă puteți adresa cu încredere și anume:

New-York, Wall Street No. 70, București, Cluj, Galați, Gherla, Cohalm, Odorheiu și Toplița-Română.

Sprâjnă cu obolul vostru banca „Cetatea“ înfălțită de 25 de plugari români și câștiga meseriași modești! Depuneți banii voștri spre păstrare și creștere la „Cetatea“, una din cele mai tari și mai solide bănci românești din Ardeal, care vă servește cinstit și frățește.

Plugări și meseriași Români, adresați-vă cu încredere la banca ardelenescă, în fruntea căreia stau vrednicii luptători pentru Românișm!

(503) 5—6